

Nr 176.

Av herr Persson, Karl, m. fl., om åtgärder för gynnande av bebyggelsen på landsbygden.

Byggnadsverksamheten på den rena landsbygden har efter genomförande av 1947 års byggnadslag och byggnadsstadga så gott som helt avstannat, om man bortser från byggnader för jordbruk, skogsbruk och fiske. Även beträffande det rena jordbruket har en viss inskränkning skett genom att sådana jordbruk, som av lantbruksnämnderna ej anses kunna utgöra självständiga brukningsdelar i framtiden, åtminstone i vissa fall utestängts från statsbidrag och lån för byggnadsändamål, och nybyggnader eller mera omfattande moderniseringsarbeten på byggnadsbeståndet har sålunda för deras vidkommande kunnat utföras endast i begränsad omfattning.

Samtidigt har den forcerade inflyttningen till städer och andra tätorter åstadkommit bostadsbrist i stor omfattning, i synnerhet i större städer, detta trots en forcerad och mycket kostsam byggnadsverksamhet. En av orsakerna till inflyttningen till städer och samhällen är säkerligen 1947 års byggnadslag och tillämpningen av densamma. Personer, som vill bo på landsbygden, har helt enkelt hänvisats till närmaste tätort, detta bl. a. under hänvisning till bestämmelserna om gemensamma vatten- och avloppsledningar.

Nu förhåller det sig så, att såväl vattentäkter som avlopp i allmänhet kan ordnas billigare och enklare på den rena landsbygden. Överallt på våra grus-, sand- och moränjordar är väl rötbrunnar med efterföljande sjunkbrunn den billigaste och effektivaste reningsanordningen. Här kan man också helt enkelt tillvarataga kloakvattnet i vanliga urinbrunnar och använda det för gödslingsändamål. Tätorterna och i synnerhet storstäderna måste i de flesta fall anordna långa och dyrbara vattenledningar och ännu dyrbarare anordningar för avlopp, kombinerade med mer eller mindre komplicerade reningsverk. Hela avloppsfrågan för såväl stora som små befolkningscentra håller på att råka i baklås, därför att vårt samhälle helt enkelt inte orkar med att inom överskådlig tid bygga tillräckliga ledningar och reningsverk. De nuvarande reningsmetoderna är inte bara oerhört dyrbara, de är även otillfredsställande i biologisk-kemiskt hänseende, om man däri innesluter även medicinska synpunkter. En annan sida är den oerhörda naturförstöring, som håller på att ske genom föroreningarna av våra vattendrag och sjöar. Möjligheterna till friluftsbad hotar att bli totalt förstörda för de hopträngda människomassorna.

Från försvarets synpunkt är utvecklingen lika olycklig. Landsbygdens byggnadsbestånd kommer inte att räcka till för evakuering av städernas

befolkning vid krig eller krigsfara, då givetvis i synnerhet storstädernas människor blir oerhört mycket hårdare utsatta än landsbygdsbefolkningen.

Om befolkningsförflyttningen får fortgå som hittills en generation till, blir endast jordbrukarna kvar på landsbygden. För jordbrukarna, som ändå av naturliga skäl måste stanna kvar, får byggas och underhållas vägar, skolor och, åtminstone till någon del, även andra sociala och kulturella anordningar. Någon besparing för landsbygdens del genom att de människor, som inte har sin direkta utkomst av jordbruk, avflyttar från landsbygden kan inte beräknas. Det enda som inträffar är att landsbygden blir ödsligare.

De mindre tätbebyggelseområden, som man strävar efter att åstadkomma ute i våra kommuner, är kringgårdade med alldeles för många byråkratiska bestämmelser för att någon nämnvärd ändring skall kunna åstadkommas. För övrigt skapar man här samma problem med bl. a. avloppsförhållandena som i städerna, fast i mindre utsträckning, men proportionsvis lika dyrbara.

En för hela samhället lyckosam utveckling vore säkerligen att i möjligaste mån leda utvecklingen så, att befolkningen sprides även på landsbygden. Den enskildes frihet att välja bostad ur trivselsynpunkt är av så stort värde, att den i görligaste utsträckning bör uppmuntras. Såsom de nuvarande bestämmelserna ofta tillämpas, tvingas många människor till bosättning i tätbebyggelse mot sin innersta egentliga önskan. Det har gått så långt, att en jordbrukare, som med egna medel vill bygga hus för sin ålderdom på sin egen mark, förmenats rätt att avsöndra mark för ändamålet.

Ur skilda synpunkter är en blandad bebyggelse även på den rena jordbruksbygden betydelsefull. Här behövs under alla förhållanden en hel del yrkesmän, såsom byggnadsarbetare och hantverkare av skilda slag, åkeriägare, handlare m. fl. Vad som framför allt är nödvändigt är att de, som av olika skäl vill bygga och bo på den rena landsbygden, inte med direkta eller indirekta medel förmenas detta och att de får samma möjlighet till statliga lån och bidrag som de, som bygger i tätort.

Med hänvisning till ovanstående får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att uppdraga åt Kungl. Maj:t att efter översyn av hithörande lagar vidtaga snabba åtgärder för sådana ändringar att bebyggelsen på den rena landsbygden gynnas.

Stockholm den 27 januari 1953.

Karl Persson.

Herbert Hermansson.

Patrick Nilsson.